

KONKURRENCE RETTLIGE EMNER

BENT IVERSEN
PERNILLE WEGENER JESSEN
BENT OLE GRAM MORTENSEN
MICHAEL STEINICKE
KARSTEN ENGSIG SØRENSEN

Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Konkurrenceretlige emner

1. udgave, 1. oplag

© 2004 by Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse eller
mangfoldiggørelse af denne bog eller dele heraf er
uden forlagets skriftlige samtykke ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Omslaget er tilrettelagt af Morten Højmark
Tryk: Holbæk Amts Bogtrykkeri
Indbinding: Damm's Forlagsbogbinderi, Randers

Printed in Denmark 2004
ISBN 87-574-0581-6

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
Lyngbyvej 17
Postboks 2702
2100 København Ø

Telefon: 39 13 55 00
Telefax: 39 13 55 55

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	5
Forord	17
 KAPITEL I	 19
Konkurrence og EU-retten	19
1. Den markedsretlige regulering og konkurrenceretten	19
2. Traktatens systematik	20
2.1. Reglerne rettet mod medlemsstaterne	21
2.2. Reglerne rettet mod virksomhederne	22
2.3. Grænseområderne	23
3. Den konkurrenceretlige regulering af det indre marked	24
3.1. Den sekundære regulering	24
3.2. Andre kilder end regulering	26
4. Informationssteder	27
 KAPITEL II	 29
Introduktion til art. 81	29
1. Indledning	29
2. Aftale, vedtagelser eller samordnet praksis	30
2.1. Aftaler	31
2.2. Vedtagelser i sammenslutninger	35
2.3. Samordnet praksis	36
3. Mellem virksomheder	39
3.1. Virksomhedsbegrebet	39
3.2. Myndighedsudøvelse og anden offentlig virksomhed	42
4. Påvirkning af samhandlen	45
4.1. Kravet om grænseoverskridende effekt	45
4.2. Den internationale udstrækning af art. 81	46
5. Konkurrencebegrænsning	47
5.1. Effektiv ctr. fuldkommen konkurrence	48
5.2. »Til formål eller til følge.«	49
5.3. Væsentlighedskravet (de minimis)	49
5.4. Rule of reason	51
6. Fritagelsesmuligheder i art. 81, stk. 3	53
6.1. Ændring af anmeldelsesinstituttet	54
6.2. Individuel fritagelse - de fire betingelser	55
6.3. Gruppefritagelsesforordninger	57
7. Det moderniserede system for håndhævelsen af art. 81	58
7.1. Baggrunden for reformen	58

7.2. Det grundlæggende system	59
7.3. De nationale konkurrencemyndigheder og domstole	61
7.4. Kommissionens rolle i det nye system.....	61
7.5. Undersøgellesbeføjelser.....	63
7.5.1. Kontrolundersøgelser.....	64
7.5.1.1. Kontrolundersøgelser i private hjem.....	66
7.6. Medlemsstaternes undersøgelseskompetence	67
8. Konsekvenserne af overtrædelse.....	67
8.1. Ugylldighed	68
8.2. Bøde	69
8.3. Erstatning	70
KAPITEL III	73
Distributionsaftaler: Vertikale aftaler.....	73
1. Indledning.....	73
1.1. Vertikale aftaler.....	75
1.2. Gruppiefritagelse.....	78
2. Samspillet mellem de relevante regelsæt	83
3. Konkurrencebegrænsningsbegrebet	83
3.1. Indledning.....	85
3.2. Franchising	89
3.3. Selektiv distribution	90
3.3.1. Kvalitative selektive distributionssystemer:	95
3.3.2. Kvantitative begrænsninger	97
3.4. I øvrigt	99
4. Kritikken af de hidtil gældende principper	100
4.1. Grønbogen om vertikale begrænsninger i EU's konkurrencepolitik	101
4.2. Kommissionens forordning (EF) nr. 2790/1999 af 22. december 1999	106
4.3. Aftaler med bestemt opregnede formål – forordningens ‘hardcore’- begrænsninger	108
4.3.1. Art. 4a Prisdiskrimination og selektive priser	111
4.3.2. Art. 4b. Salgsrestriktioner	111
4.3.2.1. Udgangspunktet for bedømmelsen	119
4.3.2.2. Modifikationer	121
4.3.3. Art. 4c og 4d. Selektiv distribution: Aktivt og passivt salg. Krydsleverancer.....	121
4.3.4. Art. 4d. Reservedele.....	121
4.4. Ikke fritagne ‘forpligtelser’	123
4.5. Inddragelse af gruppefritagelsen	124
4.5.1. Art. 6. Inddragelse af gruppefritagelsen ved Kommissionens foranstaltning	

4.5.2. Inddragelse af fritagelsen inden for en enkelt medlemsstats område	124
4.6. Gruppiefritagelsesforordningens generelle uanvendelighed.....	125
5. Konklusion	126

KAPITEL IV	129
Horizontale samarbejdsaftaler	129
1. Indledning.....	129
2. Vurderingen af horizontale samarbejdsaftaler	131
2.1. Aktuelle og potentielle konkurrenter	132
2.2. Grundprincipper for vurderingen efter art. 81, stk. 1.....	134
2.3. Fritagelse efter art. 81, stk. 3.....	135
3. Prisaftaler og aftaler om andre forretningsvilkår	135
3.1. Aftaler om salgs- og indkøbspriser	139
3.2. Aftaler om andre forretningsbetingelser	140
3.3. Aftaler om udveksling af informationer.....	141
4. Aftaler vedrørende produktion	143
4.1. Specialiseringsaftaler	144
4.2. Aftaler om rekonstruktion af branche	145
4.3. Aftaler om fælles normer og tekniske standarder	148
5. Forsknings- og udviklingssamarbejde.....	149
6. Samarbejde om salg og markedsføring	153
7. Joint venture-samarbejde.....	153
7.1. Joint ventures særegne karakter	156
7.2. Begrænsning af konkurrencen mellem joint venture partnerne.....	156
7.2.1. Konkurrencebegrænsning som følge af etableringen af joint venture	159
7.2.2. ‘Spill-over’-effekter på det marked hvor joint venturet er aktivt.....	160
7.2.3. ‘Spill-over’-effekter på andre markeder	163
7.3. Begrænsning af konkurrencen mellem joint venturet og joint venture partnerne.....	165
7.4. Virkning for udenforstående virksomheder	167
7.5. Netværk af joint ventures	169
7.6. Særlige bestemmelser.....	172
7.7. Fritagelse og vilkår.....	177
8. Andelsselskaber.....	181
9. Erhvervelse af minoritetsaktieposter.....	

KAPITEL V.....	185
Aftaler om teknologioverførsel	185
Kommissionsforordning 240/96.....	185
1. Indledning	185

2. EF-traktaten og immaterialrettighederne	188
3. Forholdet til konkurrenceretten	193
4. Forholdet til traktatens art. 82	196
5. Licensaftalen – generelt	197
6. Kfo 240/96 – opbygningen af forordningen	200
7. Nærmere om Kfo 240/96. Gruppefritagelse for teknologioverførselsaftaler	202
7.1. Området for gruppefritagelse	202
7.2. Artikel 2. Øvrige fritagne (hvidlistede) klausuler	213
7.3. Artikel 3. Sortlistede begrænsninger	224
7.4. Indsigelsesproceduren – den ‘grå’ liste	229
7.5. Aftaler om samarbejde på det horisontale plan mv.	232
7.6. Underlicens. Overdragelse	235
7.7. Tilbagekaldelse af gruppefritagelsen	236
7.8. Patentbegrebet	237
7.9. Den fremtidige ordning	238
7.9.1. Teknologioverførselsaftaler	239
7.9.2. Markedsstyrke. Konkurrenter. Ikke-konkurrenter. Fritagelsen	240
7.9.3. Alvorlige konkurrencebegrænsninger	242
7.9.4. Betingelser for gruppefritagelse	244
7.9.5. Inddragelse af gruppefritagelsen	246
7.9.5.1. Udkastets art 6	246
7.9.5.2. Udkastets art. 7	247
KAPITEL VI	249
Misbrug af dominerende stilling	249
1. Indledning	249
2. Virksomhedsbegrebet	251
2.1. En eller flere virksomheder – kollektiv dominans	252
3. Dominerende stilling	253
3.1. Faktorer af betydning ved vurdering af markedsdominans	254
3.1.1. Markedsandel	254
3.1.2. Andre faktorer	256
3.2. Det relevante marked	257
3.2.1. Det relevante produktmarked	259
3.2.2. Det relevante geografiske marked	260
3.2.3. Det relevante marked i tidsmæssig henseende	262
3.3. En væsentlig del af fællesmarkedet	263
4. Misbrug	264
4.1. Eksempler på misbrug	266
4.1.1. Art. 82, stk. 2, litra a)	266
	268

4.1.3. Art. 82, stk. 2, litra b)	269
4.1.4. Art. 82, stk. 2, litra c)	273
4.1.5. Art. 82, stk. 2, litra d)	276
5. Påvirkning af samhandelen	277
KAPITEL VII	279
Fusionskontrol	279
1. Indledning	279
1.1. Introduktion til emnet	279
1.2. Retskilderne	281
1.3. Danske regler om fusionskontrol	282
2. Anmeldelsespligtige fusioner	283
2.1. Fusionsbegrebet	283
2.2. Kontrolbegrebet	286
2.2.1. Enekontrol	286
2.2.2. Fælles kontrol	289
2.3. Selvstændigt fungerende joint ventures	294
2.4. Fællesskabsdimension	299
2.4.1. Deltagende virksomheder	301
2.4.2. Beregning af omsætning	302
2.5. Fusioner uden fællesskabsdimension	304
2.6. Det stedlige anvendelsesområde for FKF	306
3. Det relevante marked	308
3.1. Det relevante produktmarked	309
3.2. Det geografiske marked	312
4. Den materielle vurdering af fusionen (dominantestesten)	316
4.1. Dominantestens to led	316
4.2. Markedsandel	318
4.3. Andre tegn på markedsstyrke	321
4.4. Aktuelle og potentielle konkurrenter	322
4.5. Aftagernes position	327
4.6. Fusionens positive effekter	328
4.7. Kollektiv dominans	332
5. Betingede godkendelser	337
6. Accessoriske begrænsninger	342
7. Vurdering af samordning i joint ventures	348
8. Fusionsproceduren	353
8.1. Anmeldelsespligten	353
8.2. Første fase af fusionsproceduren	355
8.3. Anden fase af fusionsproceduren	356
8.4. Den forenklede procedure	358

Statsstøtte.....	361
1. Indledning.....	361
2. Statsstøtteproceduren.....	364
2.1. Eksisterende støtteordninger.....	364
2.2. Nye støtteforanstaltninger.....	365
2.2.1. Anmeldelsespligtige foranstaltninger.....	366
2.3. Ulovlige støtteforanstaltninger.....	367
2.4. Procedure for eksisterende støtte.....	367
2.5. Procedure for anmeldt støtte.....	370
2.6. Procedure for ulovlig støtte.....	371
2.6.1. Foreløbige retsmidler.....	371
2.7. Tilbagebetaling af ulovlig støtte.....	372
2.8. Interesserede parter.....	378
3. Statsstøtteforbudet i traktatens art. 87, stk. 1.....	382
3.1. Støttebegrebet.....	383
3.2. Støtte fra staten eller støtte, der ydes ved hjælp af statsmidler.....	392
3.2.1. Støtte fra staten.....	393
3.2.2. Støtte, der ydes ved hjælp af statsmidler.....	395
3.3. Selektivitet.....	403
3.3.1. Virksomheder og produktioner.....	404
3.3.2. Generelle og selektive foranstaltninger.....	405
3.4. Støtte, der fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene, og som påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne.....	412
3.4.1. Støtte, der fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene.....	412
3.4.2. Støtte, der påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne.....	417
3.4.3. De minimis-reglen.....	420
4. Godkendelse af statsstøtte.....	422
4.1. Eksportstøtte.....	424
4.2. Driftsstøtte.....	424
4.3. Investeringsstøtte.....	425
4.4. Godkendelsesmuligheder.....	425
4.4.1. Art. 87, stk. 3.....	426
4.4.2. Art. 88, stk. 2, 3. pkt.....	427

KAPITEL IX.....

Offentlige virksomheder.....

1. Indledning.....	429
2. Præsentation af bestemmelserne.....	430
2.1. Terminologi.....	431
3. Bestemmelsernes formål og opbygning.....	432
3.1. Om anvendelsen af art. 86 og art. 31.....	432
3.1.1. Om anvendelsen af art. 86 og art. 31.....	433

3.3. Særligt om anvendelsen af art. 86.....	433
4. Art. 86, stk. 1.....	434
4.1. Begreber.....	434
4.1.1. Særlige eller eksklusive rettigheder.....	434
4.1.2. Tildelingen.....	436
4.1.3. Virksomhed.....	437
4.1.4. Offentlig virksomhed.....	438
4.2. Anvendelsen af art. 86.....	438
4.2.1. Efterspørgselsdoktrinen.....	439
4.2.2. Krydssubsidiering.....	440
4.2.3. Udvidelse af eneretten.....	440
4.2.4. Essential facility.....	441
5. Art. 86, stk. 2.....	443
5.1. Tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse.....	444
5.2. Overdragelsesbegrebet.....	444
5.3. Undtagelsen i art. 86, stk. 2.....	445
5.3.1. Betingelser for undtagelse.....	445
5.3.2. Særligt om økonomiske vilkår.....	445
6. Art. 86, stk. 3.....	447
6.1. Vedtagelse af direktiver og beslutninger.....	448
6.2. Transparensdirektivet.....	450
7. Statshandelsmonopoler.....	451
7.1. Artikel 31 - formål og funktion.....	451
7.1.1. Kort om art. 31.....	451
7.2. Vigtige begreber.....	451
7.2.1. Statshandelsmonopol.....	451
7.2.1.1. Stat.....	452
7.2.1.2. Handel.....	452
7.2.1.3. Monopol.....	453
7.2.2. Mærkbarhedsbegrebet.....	454
7.2.3. Tilpasning af monopolet.....	455
7.3. Foranstaltninger i strid med art. 31.....	455
7.3.1. Generelt.....	455
7.3.2. Diskrimination.....	455
7.3.2.1. Det EU-retlige diskriminationsbegreb.....	456
7.3.2.2. Medlemsstatens diskrimination.....	457
7.3.2.3. Monopolets diskrimination.....	458
7.3.3. Art. 31, stk. 2.....	459
7.3.4. Særligt om art. 31, stk. 3.....	459
7.4. Undtagelser fra art. 31.....	460
7.5. Forholdet mellem art. 31 og traktatens øvrige bestemmelser.....	460
7.5.1. Forholdet mellem art. 28 og statslige handelsmonopoler.....	460
7.5.2. Forholdet til de øvrige traktatbestemmelser.....	461

8. Anden regulering.....	462
8.1. International regulering.....	462
8.2. Dansk regulering.....	463
KAPITEL X.....	465
Liberaliserede sektorer.....	465
1. Generelt på tværs af sektorer.....	466
1.1. Hvilke sektorer behandles.....	469
1.2. Faciliteter af særlig betydning.....	471
1.3. Reguleringsmæssig baggrund.....	474
1.4. Regulering af liberaliserede sektorer.....	476
1.4.1. Eksklusivitet.....	477
1.4.2. Krydssubsidiering.....	477
1.4.2.1. Fra monopol til marked.....	480
1.4.2.2. Samproduktion.....	482
1.4.3. Opsplitning mellem konkurrenceudsat virksomhed og monopolvirksomhed.....	484
1.4.4. Adgang til netværk.....	486
1.4.4.1. Direkte linjer.....	489
1.4.4.2. Transit.....	489
1.4.4.3. Kapacitetsudvidelse.....	490
1.4.5. Forvaltning af netværket.....	490
1.4.5.1. Unbundling.....	491
1.4.5.2. Myndigheder.....	491
1.4.6. Offentlige forpligtelser.....	492
1.4.6.1. Forsyningspligtgydelser.....	494
1.4.6.2. Eksklusivitet.....	496
1.4.6.3. Økonomisk kompensation.....	497
1.4.6.4. Prisregulering.....	498
1.4.7. Autorisationsordninger.....	498
1.4.8. Gennemsigtighed.....	499
1.4.9. Grænseoverskridende udveksling af ydelser.....	501
1.4.10. Offentlige myndigheder.....	502
1.4.11. EU's myndighedsniveau.....	504
2. Energi.....	505
2.1. Elforsyning.....	506
2.1.1. Den EU-retlige regulering.....	507
2.1.1.1. Eldirektivet.....	508
2.1.1.2. Anvendelse af de almindelige konkurrenceregler.....	511
2.1.2. Autorisationsordninger.....	515
2.1.2.1. Elproduktion.....	515
2.1.2.2. Netværksforvalter.....	516
2.1.2.3. Systemadgangsordningen.....	518

2.1.3.1. Systemadgangsordningen.....	519
2.1.3.2. Direkte linjer.....	519
2.1.3.3. Grænseoverskridende forbindelser.....	520
2.1.3.4. Transit.....	522
2.1.4. Offentlige forpligtelser.....	523
2.1.5. Teknisk harmonisering.....	524
2.1.6. Gennemsigtighed.....	524
2.1.7. Offentlige myndigheder.....	526
2.2. Naturgas.....	526
2.2.1. Den EU-retlige regulering.....	528
2.2.2. Autorisationsordninger.....	529
2.2.2.1. Netværksforvalter.....	530
2.2.2.2. Unbundling.....	530
2.2.3. Adgang til netværk.....	531
2.2.3.1. Systemadgangsordninger.....	532
2.2.3.2. Direkte linjer.....	534
2.2.3.3. Transit.....	535
2.2.4. Offentlige forpligtelser.....	536
2.2.5. Teknisk harmonisering.....	537
2.2.6. Offentlige myndigheder.....	537
3. Transport.....	538
3.1. Luftfart.....	539
3.1.1. Den EU-retlige regulering.....	541
3.1.1.1. Anvendelse af de almindelige konkurrenceregler.....	543
3.1.1.2. Bilaterale aftaler.....	546
3.1.1.3. Prisregulering.....	547
3.1.2. Autorisationsordninger.....	547
3.1.3. Adgang til netværk.....	548
3.1.4. Offentlige forpligtelser.....	550
3.1.5. Tekniske normer.....	551
3.1.6. Sikkerhed.....	552
3.1.7. Gennemsigtighed.....	553
3.1.8. Offentlige myndigheder.....	554
3.2. Jernbane.....	554
3.2.1. Den EU-retlige regulering.....	555
3.2.1.1. Anvendelse af de almindelige konkurrenceregler.....	556
3.2.1.2. Prisregulering.....	557
3.2.2. Autorisationsordninger.....	558
3.2.2.1. Unbundling.....	559
3.2.2.2. Uafhængighed mellem stat og jernbanevirksomhed.....	559
3.2.3. Adgang til netværk.....	559
3.2.3.1. Adgang til andet end skinnerne.....	562
3.2.3.2. Prisregulering.....	563

3.2.3.3. Transit	564	4.1. Generelt	601
3.2.4. Offentlige forpligtelser	564	4.2. Specificeringen af opgaven	602
3.2.5. Teknisk harmonisering	565	4.3. Offentliggørelse	605
3.2.6. Gennemsigtighed	567	4.3.1. Krav til offentliggørelsen	605
3.2.7. Offentlige myndigheder	567	4.4. Bestemmelse af opgavetypen	606
4. Kommunikation	568	4.5. Udbuddets dokumenter	607
4.1. Telekommunikation	568	4.6. Elektroniske udbud	608
4.1.1. Den EU-retlige regulering	569	4.7. Frister	609
4.1.1.1. Anvendelse af de almindelige konkurrenceregler	571	5. Kontraktstyper	610
4.1.2. Autorisationsordninger	571	5.1. Rammeaftaler	610
4.1.2.1. Telefonnumre og radiofrekvenser	572	5.2. Koncessionsaftaler	611
4.1.2.2. Unbundling	574	6. Udbudsformer	611
4.1.3. Adgang til netværk	574	7. Udvalgelse og tildeling	613
4.1.3.1. Adgangsdirektivet	576	7.1. Udvalgelse - procedurer og kriterier	613
4.1.3.2. De almindelige konkurrenceregler	577	7.2. Tildeling - procedure og kriterier	615
4.1.3.3. Prisregulering	577	7.2.1. Unormalt lave bud	617
4.1.4. Offentlige forpligtelser	578	7.3. Udvalgelse eller tildeling	618
4.1.5. Teknisk harmonisering	579	7.4. Særligt om ikke-økonomiske kriterier	619
4.1.6. Offentlige myndigheder	580	8. Undtagelser	621
4.2. Post	581	8.1. Generelt	621
4.2.1. Den EU-retlige regulering	582	8.2. Forsvarsundtagelsen	621
4.2.1.1. Anvendelse af de almindelige konkurrenceregler	583	8.3. Udbud efter forhandling	623
4.2.1.2. Unbundling	584	8.4. Hasteproceduren	625
4.2.2. Autorisationsordninger	585	8.5. Særligt om tjenesteydelser	626
4.2.3. Adgang til netværk	586	8.5.1. Sondringen mellem A- og B-tjenesteydelser	626
4.2.4. Offentlige forpligtelser	587	8.5.2. Enerettighedsundtagelsen	627
4.2.4.1. Prisregulering	587	8.5.2.1. Betingelserne	627
4.2.1.2. Enerettigheder	589	9. Generelle principper	629
4.2.1.3. Økonomisk kompensation	591	9.1. Ligebehandlingsprincippet	629
4.2.5. Offentlige myndigheder	591	9.1.1. Forhandlingsforbuddet	629
KAPITEL XI	593	9.1.1.1. Grundlæggende elementer	630
Offentlige indkøb	593	9.1.1.2. Særligt om prisen	631
1. Introduktion	593	9.1.1.3. Konkretisering eller forhandling	632
1.1. Historik og baggrund	593	9.1.1.4. Lovlige forhandlinger	633
1.2. Formålet	595	9.1.1.5. Muligheden for at foretage rettelser	633
1.3. Beskrivelse af udbudsproceduren	596	9.1.2. Forbehold	634
2. Udbudspligt	596	9.1.2.1. Alternative bud	636
2.1. Ex-house opgaver	597	9.1.3. Teknisk dialog	638
2.2. Tærskelværdier	598	9.1.4. Annulation	640
3. Ordregivende myndigheder	599	9.2. Gennemsigtighedsprincippet	642
3.1. Særligt om forsyningsvirksomhedsdirektivet	601	9.3. Andre principper	642
	601	10. Håndhævelse	643
		10.1. Generelt	643

10.2. Klagenævnet for Udbud	644
10.3. Særligt om erstatning	645
11. Andre regler om offentlige indkøb	645
11.1. Generelt	645
11.2. Nationale regler	645
11.2.1. Tilbudsloven	646
11.2.2. Andre danske regler	649
11.3. Internationale regler	649
Bilag	652
Forordning nr. 659/1999	652
Forordning nr. 2790/1999	660
Lovbekendtgørelse nr. 539 fra 2002	666
Forordning nr. 1/2003	676
Forordning nr. 4064/1989	694
Direktiv nr. 80/723	707
Registre	712
Retsakter	712
Forordninger	712
Direktiver	715
Beslutninger	718
KOM-dokumenter	732
Danske love mv.	733
Afgørelser (kronologisk)	734
Meddelelser, henstillinger mv.	740
Domsregister (søgeregister)	742
Stikordsregister	747

Forord

Med titlen Konkurrenceretlige Emner retter denne fremstilling fokus mod forskellige aspekter af konkurrenceretten. Det har været vores formål at udarbejde en fremstilling, som dels belyser de traditionelle dele af konkurrenceretten - forbuddet mod konkurrencebegrænsende aftaler, misbrug af dominerende stilling samt fusionskontrol - dels at foretage en beskrivelse af andre konkurrenceretlige fænomener, som i dag spiller en afgørende rolle for virksomheders og offentlige myndigheders adfærd på markedet. Formålet har været at skabe en temamæssig mere komplet fremstilling, som omfatter de fleste af de områder, som konkurrenceretsjuristen møder. På denne baggrund er de væsentligste dele af det offentlige konkurrenceforhold også inddraget i fremstillingen - forhold som statsstøtte, liberaliseringen samt offentlige indkøb.

Vi har endvidere indarbejdet en introduktion af forordning 1/2003 om procedurerne for anvendelse af EF-traktatens art. 81 og 82, som træder i kraft den 1. maj 2004.

Vi har tilstræbt en form, hvor der tages højde for bogens mange forskellige emner. Således omfatter bogens første del (kapitlerne II-VII) regler rettet mod private virksomheder, medens den anden del (kapitlerne VII-XI) omhandler konkurrenceregler rettet mod det offentlige. Da der er tale om et bredere fokus for fremstillingen end i traditionelle konkurrenceretlige værker, har det været afgørende for os, at hvert kapitel kan læses særskilt. På denne baggrund kan der forekomme overlap i de forskellige afsnit, selv om disse er tilstræbt holdt på et minimum.

Der er kun i begrænset omfang medtaget materiale fremkommet efter d. 15. oktober 2003.

En stor tak skal gå til Inga Jakobsen, institutsekretær på Juridisk Institut, Syddansk Universitet, og Mona Nørgaard, Juridisk Institut, Handelshøjskolen i Aarhus, som har ydet en stor og utrættelig indsats i forbindelse med korrekturlæsning og opsætning. En tak skal også rettes til HA(jur.)-studerende Kathrine Alsholm og Sanne Fonnesbæk for deres indsats i forbindelse med udarbejdelse af registre.

Ansaret for de enkelte kapitler påhviler alene de pågældende forfattere.

Konkurrenceretlige Emner behandler forskellige konkurrenceretlige områder. Fremstillingen er bred i den forstand, at den inddrager ikke blot de traditionelle konkurrenceretlige områder (EF-traktatens art. 81, art. 82 samt fusionskontrol), men ligeledes statsstøtte, offentlige virksomheder, liberalisering samt offentlige indkøb. Reglerne har det fælles, at de søger at fremme konkurrencen. Nogle af reglerne er rettet direkte mod virksomhederne og deres adfærd, mens andre regelsæt er rettet mod offentlige myndigheder.

Forfatterkollegiet består af Bent Iversen (Aarhus Universitet), Pernille Wegener Jessen (Handelshøjskolen i Århus), Bent Ole Gram Mortensen (Syddansk Universitet), Michael Steinicke (Syddansk Universitet) og Karsten Engsig Sørensen (Handelshøjskolen i Århus). Forfatterne forsker og underviser i de forskellige områder, som fremstillingen dækker. Bogen er ikke alene tiltænkt anvendelse i undervisningen i konkurrenceretlige fag på højere læresteder, men er endvidere udformet som et værk, som kan anvendes af praktikere. På baggrund af bogens brede emnekreds har den ikke kun interesse for private virksomheder, men også for staten, kommuner, amter og andre myndigheder. Bogen er derfor udstyret med et omfattende noteapparat og udførlige registre.

